

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра цивільно-правових дисциплін

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

рівень вищої освіти бакалавр

галузь знань 01 Освіта

спеціальність 014 Середня освіта

освітня програма Географія. Економіка

галузь знань 10 Природничі науки

спеціальність 106 Географія

освітня програма Географія

Силабус обов'язкової навчальної дисципліни „Основи трудового права та підприємницької діяльності” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; галузі знань *01 Освіта*, спеціальності *014 Середня освіта*, освітньої програми *Географія. Економіка*; галузі знань *10 Природничі науки*, спеціальності *106 Географія*, освітньої програми *Географія*.

Розробник: к. ю. н., доц., професор кафедри цивільно-правових дисциплін Якушев І.М..

Рецензент: д.ю.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри теорії та історії держави і права Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Яцишин М.М.

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін
протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Духневич А.В.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією юридичного факультету
протокол № 1 від 02 вересня 2020 р.

Голова науково-методичної

комісії факультету

Кравчук В.М.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузь знань 01 Освіта спеціальність 014 Середня освіта освітня програма Географія. Економіка галузь знань 10 Природничі науки спеціальність 106 Географія освітня програма Географія рівень вищої освіти бакалавр	Обов’язкова
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 3
		Семестр 5-ий
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 22 год.
		Самостійна робота 42 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Курс „Основи трудового права та підприємницької діяльності” передбачає набуття студентами знань щодо правового регулювання трудових та тісно пов’язаних з ними відносин, а також основних засад підприємницької діяльності. Особлива увага приділяється системі нормативних актів і нормативних договорів, які встановлюють гарантії захисту трудових прав працівників, виступають основою укладення, зміни та припинення трудових договорів, регламентують основні принципи підприємницької діяльності. Розглядаються питання взаємозв’язку зайняття підприємницькою діяльністю з використанням найманої праці. Для оволодіння практичними навичками курс передбачає вирішення конкретних життєвих ситуацій та ознайомлення з практикою вирішення трудових і господарських спорів.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:
Інтегральні компетентності:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів **(ІК)**;

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **(ЗК 1)**;
- здатність працювати автономно **(ЗК 9)**;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні **(ЗК 11)**;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя **(ЗК 12)**;

Спеціальні(фахові) компетентності:

- здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів. **(ФК 1)**;
- здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства. **(ФК 2)**;
- здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах **(ФК 3)**;
- здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні їм процеси **(ФК 10)**;
- здатність працювати в колективах виконавців, в тому числі в міждисциплінарних проектах **(ФК 11)**.

- здатність застосовувати знання трудового та підприємницького права у практичних ситуаціях;

- навички здійснення безпечної діяльності з охорони праці та виробничої санітарії при здійсненні підприємницької діяльності.

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку трудового і підприємницького права, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Консультатії	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Основи трудового права					
Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права	8	2	2		4
Тема 2. Форми трудового права	8	2	2		4
Тема 3. Трудовий договір	10	2	4		4
Тема 4. Робочий час і час відпoczynку	10	2	2	2	4
Тема 5. Оплата праці	8	2	2		4
Тема 6. Дисципліна праці	8	2	2		4
Разом за змістовим модулем 1	52	12	14	2	24
Змістовий модуль 2. Основи підприємницької діяльності					
Тема 7. Поняття, види і форми підприємницької діяльності	10	2	2		6
Тема 8. Правове регулювання підприємницької діяльності	8	2	2		4
Тема 9. Наймана праця і підприємницька діяльність. Охорона праці	10	2	2	2	4
Тема 10. Відповідальність за шкоду. Порядок вирішення спорів	10	2	2	2	4
Разом за змістовим модулем 2	38	8	8	4	18
Усього годин	90	20	22	6	42

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентами виконується у формі реферату, теми робіт обираються за вибором.

1. Право людини на працю: поняття та зміст.
2. Державні гарантії трудових прав за законодавством України.
3. Сучасні тенденції на ринку праці в Україні.
4. Правові форми реалізації громадянами права на працю.
5. Централізоване і локальне правове регулювання трудових відносин.
6. Соціальне партнерство як принцип правового регулювання трудових відносин.
7. Забезпечення права працівників на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
8. Принципи міжнародно-правового регулювання праці.
9. Правовий статус роботодавця у трудових правовідносинах.
10. Види трудових відносин у суспільній організації праці.
11. Розмежування трудових відносин від цивільних та адміністративних

правовідносин.

12. Правові проблеми ринку праці в Україні.
13. Особливості укладення трудового договору з неповнолітнім.
14. Правове регулювання суміщення професій (посад).
15. Трудовий договір з роботодавцем-фізичною особою.
16. Поняття та види переведень на іншу роботу.
17. Співвідношення волі й волевиявлення при розірванні трудового договору з ініціативи працівника.
18. Обов'язки роботодавця при звільненні працівника.
19. Міжнародні стандарти права людини на працю
20. Зарубіжний досвід у регулюванні робочого часу працівників.
21. Право працівника на відпустку за законодавством України.
22. Організація оплати праці на підприємствах: загальна характеристика.
23. Право працівника на оплату праці та його захист.
24. Нормування праці: значення в ринковій економіці і шляхи вдосконалення.
25. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку в Україні.
26. Підстави та умови дисциплінарної відповідальності працівників.
27. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників.
28. Матеріальна відповідальність роботодавця у трудових правовідносинах.
29. Критерії визначення моральної шкоди у зв'язку з трудовим каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я
30. Охорона праці жінок і неповнолітніх на виробництві.
31. Гарантії здійснення права працівника на охорону праці.
32. Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці на виробництві.
33. Судовий захист трудових прав.
34. Посередницько-примирні процедури вирішення колективних трудових спорів за законодавством України та інших країн.
35. Поняття та види нагляду і контролю за додержанням трудового законодавства.
36. Матеріальна відповідальність роботодавця в трудових правовідносинах: підстава, умови, розміри.
37. Поняття охорони здоров'я на виробництві, її правове забезпечення.
38. Розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.
39. Відповідальність роботодавця за порушення законодавства про працю, охорону здоров'я на виробництві.
40. Поняття і форми соціального партнерства у сфері праці.
41. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю.
42. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.
43. Теорії та концепції підприємництва.
44. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі.
45. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
46. Система державної підтримки та сприяння розвитку підприємництва.
47. Засновницькі документи та їх підготовка.
48. Статутний фонд та його формування.

49. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.
50. Процес припинення підприємницької діяльності.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен з трьох модулів: поточне тестування (аудиторні заняття); контрольні роботи наприкінці кожного змістового модуля; самостійна робота впродовж семестру.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. На оцінку завдань модуля I відводиться 40 балів, модуля II – 60 балів

Наприкінці вивчення курсу, формою підсумкового контролю є залік, який оцінюється від 0 до 60 балів. Студент, який впродовж семестру набрав більше 60 балів має право не складати залік. При цьому йому зараховуються бали, які набрані впродовж семестру.

Модуль I передбачає перевірку якості засвоєння теоретичного курсу безпосередньо на заняттях. Загальна кількість тем цього модуля становить 10 (6 – I змістовий модуль, 4 – II змістовий модуль). Кожна з тем I і II змістового модулів оцінюється від 0 до 4 балів. Обчислюється накопичена сума балів різних видів робіт по кожному змістовому модулю і підбивається загальна сума балів поточного тестування, яка не може перевищувати 40 балів.

Модуль II передбачає перевірку підсумкових знань і вмінь студентів шляхом написання контрольних робіт (контрольні роботи оцінюються за 30-бальною шкалою).

Таблиця 3

Поточний контроль (max = 40 балів)										Модульний контроль (max = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1										Модуль 2		
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2				МКР 1	МКР 2	100
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	30	30	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Таблиця 4

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для заліку	
90 – 100	A	Зараховано	
82 – 89	B		
75 - 81	C		
67 -74	D		
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незараховано (з можливістю повторного складання)	

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. № 254к / 96-ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №№ 40-41, 42. – Ст. 492.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18–22. – Ст. 144.
5. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-2. – Ст. 144.
6. Про основоположні принципи і права у світі праці: Декларація МОП від 18 червня 1998 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_260](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_260)
7. Конвенція про тристоронні консультації для сприяння застосуванню міжнародних трудових норм: Конвенція МОП від 2 червня 1976 р. № 144 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 494.
8. Угода про співробітництво в галузі трудової міграції та соціального захисту трудівників-мігрантів: ратифікована Законом України від 11 липня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 29. – Ст. – 221.
9. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 року № 5207-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 76. – Ст. 3071.
10. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2012 року № 5026-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 22. – Ст. 216.
11. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 49-51. – Ст. 376.
12. Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12 січня 2012 року № 4312-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 39. – Ст. 462.
13. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561.
14. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 63. – Ст. 2565.
15. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23 грудня 2010 року № 2862-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 28. – Ст. 255.
16. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 року № 1533-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 22. – Ст. 171.
17. Положення про Державну службу зайнятості України. Затверджено Наказом Міністерства соціальної політики України 14 червня 2019 року № 945. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0733-19#n8>
18. Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 792. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792-2018-%D0%BF>
19. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.
20. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №45. – Ст. 397.
21. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 р. із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 227.

22. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – Ст. 4.
23. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.
24. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 р. із змінами і доповн. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 361.
25. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] - Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
26. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] - Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-УІІІ - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
27. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 08.07.2010р. № 2464-VI. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.u>
28. Положення Про Державну інспекцію з питань праці: затверджено. постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text>
29. Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій: затв. наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 28 червня 1993 р. № 43 // Людина і праця: Інформаційний бюлетень Міністерства праці України. – 1993. – № 8.
30. Інструкція про порядок ведення трудових книжок працівників: затв. наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерством соціального захисту населення України від 29 липня 1993 р. № 58 // Людина і праця: Інформаційний бюлетень Міністерства праці України.. – 1993. – № 9-10.

2. АКТИ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ:

31. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Жабо Тетяни Максимівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини третьої статті 40 Кодексу законів про працю України від 4 вересня 2019 року № 6-р(П)/2019 // Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/dokument/6-rii2019>
32. Рішення у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (рішення про тлумачення терміну “законодавство”): Рішення Конституційного Суду України від 9 липня 1998 р. № 17/81-97 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 32. – Ст. 1209.
33. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Дзьоби Юрія Володимировича щодо офіційного тлумачення положення частини другої статті 233 Кодексу законів про працю України від 15 жовтня 2013 року по справі № 1-18/2013. Вісник Конституційного Суду України. 2013. № 6. С. 12.
34. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміну «законодавство») від 9 липня 1998 року по справі № 17/81-97 № 12-рп/98 № 1-1/98. Офіційний вісник України. 1998. 27 серп. (№ 32). С. 59. Ст. 1209.
35. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання): 433 рішення Конституційного суду України від 02.11.2004 р. № 15-рп/2004. Офіційний вісник України. 2004. № 45. Ст. 2975.
36. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 1 листопада 1996 р. // Збірник Постанов Пленуму

Верховного Суду України в цивільних справах та з загальних питань 1963-2005 р.р. – Х. : Одіссей, 2006. – С. 48–56.

37. Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 6 листопада 1992 р. із змінами, внесеними згідно з Постановами ПВСУ № 4 від 1.04.1994 р., № 18 від 26.10.1995 р., № 15 від 25.05.1998 р. // Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України в цивільних справах та з загальних питань: 1963–2005 р.р. – Х. : Одіссей, 2006. – С. 254–274.

3. ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Трудове право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П.Д. Пилипенко, В.Я. Бурак, З.Я. Козак, С. М. Синчук, І.М. Якушев, Т.П. Шевчук; За ред. П.Д. Пилипенка. – К.: Концерн "Видавничий дім "Ін Юре", 2014. – 536 с.

2. Болотіна Н.Б. Трудове право України: підруч. / Болотіна Н.Б. – К.: Вікар, 2006. – 725 с.

3. Трудове право : підручник [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / В. В. Жернаков, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко та ін. ; за ред. В. В. Жернакова. - Х. : Право, 2012. - 496 с.

4. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посібник / Варналій З. С.; Київ. Знання - Прес, 2006. – 350 с.

5. Основи підприємництва: Підручник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.; [під заг. ред. Н.В. Валінкевич.] – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.

6. Виноградська А. М. Основи підприємництва : навч. посібник / А. М. Виноградська. 2-ге вид., переробл. і доповн. - К.: Кондор, 2008. - 544 с.

ДОДАТКОВА:

1. Амелічева Л.П., Нефьодов О.В. Прекарізація як чинник трансформації інституту трудового права «зайнятість і працевлаштування» в умовах дефіциту гідної праці. Правничий часопис Донецького університету. 2017. № 1-2. С. 13-24.

2. Андрійів В. М. Місце трудових прав у системі прав людини і громадянина. Актуальні проблеми держави і права. 2007. Вип. 30. С. 8–13.

3. Андрющенко А., Дубровський І. Місце, роль і функції соціального партнерства в механізмі регулювання соціально-трудових відносин. Бюлетень Національної служби посередництва і примирення. 2005. № 2. С. 24–32.

4. Бабенко Е.В. Дисциплінарний проступок як підстава припинення трудових правовідносин з ініціативи роботодавця. Соціальне право. 2018. № 1. С. 17-25.

5. Бабенко Е.В. Дотримання процедури масового вивільнення як гарантія для працівників. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2019. № 32. С. 87-99.

6. Бабенко Е.В. Об'єктивні причини припинення трудових правовідносин з ініціативи роботодавця. Соціальне право. 2018. № 2. С. 12-17.

7. Бажал Ю. М., Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ / [Ю. Бажал та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. - Київ : Пульсари, 2015. – 278 с.

8. Бек У. П. Щодо міжнародно-правових стандартів професійної безпеки та охорони здоров'я найманих працівників. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2010. № 3. С. 164– 172.

9. Бесчасний В. М., Клемпарський М. М., Назимко О. В. Нариси з міжнародного та зарубіжного трудового права / за заг. ред. В. М. Бесчасного. Харків : Право, 2017. 176 с.

10. Бойко М. Д. Порівняльне трудове право : навч. посіб. Київ : Атіка, 2007. 384 с.

11. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні. Київ : Знання, 2005. 381 с.

12. Бонтлаб В.В. Право на судовий захист трудових прав: науково теоретичний аспект. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 9. С. 68-74.
13. Бортник С.М. Специфіка співвідношення норм адміністративного та трудового права в контексті правового регулювання ними проходження служби в національній поліції України. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 6. С. 189-192.
14. Бочарова Н. В. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини: до питання про зміст та структуру поняття. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Право. 2015. Вип. 33, т. 1. С. 11–13.
15. Бурак В. Я. Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин робочого часу, часу відпочинку і заробітної плати на підприємствах : дис. ... канд. юрид. наук : спец.: 12.00.05. – Львів, 1999. – 180 с.
16. Вавженчук С. Я. Охорона та захист трудових прав працівників : підручник. Харків : Право, 2016. 560 с.
17. Варналій З.С. Конкуренція і підприємництво: монографія / Варналій З. С. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Знання України, 2015. – 463 с.
18. Венедиктов В. С. Трудове право України : [підручник]. Київ : Істина, 2008. 384 с.
- а. Вольвач Б.В. Ескіз правової політики у сфері неплатоспроможності та банкрутства. Проблеми законності. 2018. Вип. 142. С. 109-118. DOI:10.21564/2414-990x.142.142510.
19. Ганущак Т.В. Фінансова безпека бізнесу: навч. посіб. / Ганущак Т. В.; ВНЗ "Київ. ун-т ринк. відносин". – Київ : Ун-т "КРОК", 2016. – 264 с.
20. Гаращенко Л. П. Практика Європейського суду з прав людини щодо захисту трудових прав. Судова апеляція. 2015. № 2. С. 79–86. 71.
21. Гетьман О.О. Інноваційний механізм регулювання ринку праці: монографія. Дніпропетровськ: Вид-во УМСФ, 2016. 328 с.
22. Гетьманцева Н. Д., Козуб І. Г. Захист, спосіб і форма захисту трудових прав. Адвокат. 2009. № 11. С. 37–42.
23. Гончарова Г. С. Мiroва угода та медіація: загальні риси та відмінності між ними. Право та інновації. 2013. № 4. С. 79–85.
24. Гончарова Г. Жернаков В. Сфера укладення колективного договору // Право України. – 2000. – № 8. – С. 85-87.
25. Данчишина О.Л. Банкрутство підприємства та звільнення працівників: теорія і практика. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Право. 2014. № 1137. Вип. 18. С. 140-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2014_1137_18_37
26. Доброва Н.В. Основи бізнесу: навчальний посібник / Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
27. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів. Офіційний вісник України. 2007. 12 жовт. (№ 74). С. 216. Ст. 2788.
28. Жигалкін І. П. Трудове право України як складова системи національного права України. Право та інновації. 2016. № 1 (13). С. 89–94.
29. Жовнір Т.Л. Особливості вирішення трудових спорів про поновлення працівника на роботі. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 8. С. 74-77.
30. Заржицький О. Соціальне партнерство у соціально-трудових відносинах // Право України. – 2000. – № 11. – С. 53-55.
31. Золотухіна Л.О. Щодо форм захисту інтересів сторін трудових правовідносин. Право і суспільство. 2015. № 5-2. Ч. 3. С. 108-112.
32. Іншин М. І. Захист трудових прав працівників в сучасних умовах. Сучасні виклики українського права у контексті європейської інтеграції. 2016. Бюл. № 1 (1) (квіт.). С. 71–75.
33. Іншин М. І., Щербіна В. І. Трудове право України та зарубіжних країн: Академічний курс. Загальна та особлива частини : підручник. Харків : Колегіум, 2017. 1022 с.

34. Іншин М.І. Дистанційна зайнятість працівників в умовах ринкової економіки. Форум права. 2014. № 3. С. 466-469.
35. Кожушко С.І. Проблема збереження трудових правовідносин при реорганізації виробництва. Форум права. 2010. № 4. С. 482-486.
36. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. - Львів : Видавництво ЛКА, 2016. - 484 с.
37. Костишева Т. І. Суб'єкти контролю за дотриманням законодавства про працю. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2012. Вип. 25. С. 349–356.
38. Костюченко О. Є. Державне і договірне регулювання відносин у сфері праці : монографія. Київ : УБС НБУ, 2011. 187 с.
39. Котова Л. В. Основні трудові права працівника. Правова природа та перспективи розвитку. Форум права. 2011. № 1. С. 507–514.
40. Мазур Н.О. Надомна праця: переваги для малого бізнесу. Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 4. С. 78-81.
41. Межевська Л.В., Сидоров О.А. Трудові правовідносини між суб'єктами у сфері підприємницької діяльності. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 2. С. 168-170.
42. Мельник А. С. Нагляд та контроль за дотриманням трудового законодавства в Україні // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 640-644.
43. Онищук Ю.В. Регулювання зайнятості як фактор розвитку економіки країни в контексті європейської інтеграції. International Journal of Innovative Technologies in Economy. 2018. № 4 (16). С. 93-98.
44. Основні види кадрового шахрайства / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article>
45. Остапчук А. Д. Організація підприємницької діяльності у фірмі: навч. Посібник / Остапчук А. Д., Збарська А. В. [за ред. професора В. К. Збарського.] – К.: КиМУ, 2015. – 273 с.
46. Підприємництво та бізнес культура: підручник / [Лігоненко Л.О., Піратовський Г.Л., Молоштан І.В., Трубей О.М., Шелест В.В.] - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. - 508с.
47. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
48. Плєсньов К.М. Розірвання трудового договору у випадку виявленої невідповідності працівника займаний посаді або виконуваний роботі внаслідок стану здоров'я. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2013. № 26. С. 271-280.
49. Популярна юридична енциклопедія / [В. К. Гіжевський, В. В. Головченко, В. С. Ковальський та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 528 с.
50. Почанська О.С. Електронний документообіг при укладенні трудового договору з надомними працівниками: правовий аспект. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 4. С. 30-33.
51. Прилипко О.С. Запозичена праця: суб'єктний склад, поняття та класифікація // Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2013. №27. С. 436-444.
52. Прилипко С. М. Трудове право України [Текст] / Прилипко С. М., Ярошенко О. М. – [3-тє вид., переробл. і доп.]. – Харків : Видавництво “ФІНН”, 2010. – 752 с.
53. Прилипко С. М., Ярошенко О. М. Право на працю в системі прав людини. Право України. 2014. № 6. С. 102–110.
54. Проблеми правової відповідальності : монографія / Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, Л. М. Баранова та ін. ; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків : Право, 2014. 348 с.
55. Процевський В. О. Складові суспільної організації праці, що потребують правового регулювання. Право : зб. наук. пр. Харків. нац. пед. унту ім. Г. С. Сковороди. 2011. Вип. 16. С. 12–16.

56. Прощина О.С. Правове регулювання припинення та розірвання трудових правовідносин з надомними працівниками. Європейські перспективи. 2012. № 2. Ч. 2. С. 170-175. 151.
57. Прудников В. А. Зміст трудового договору в сучасних умовах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2014. 228 с.
58. Ротань В.Г., Зуб І.В., Сонін О.Є. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / відп. ред. В.Г. Ротань. Вид. 12-те, перероб. і доп. Харків: Фактор, 2010. 816 с.
59. Серeda О. Г. Міжнародні стандарти з охорони праці: сучасний стан та перспективи адаптації законодавства України. Публічне право. 2013. № 2. С. 219–226.
60. Сидоренко Є.В. Визначення понять «істотні умови трудового договору» і «додаткові умови трудового договору» в теорії трудового права України. Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки. 2015. № 2 (2). С. 145-151.
61. Стрільчук В.А., Іванюк Н.М. Удосконалення законодавства у сфері припинення діяльності суб'єкта господарювання, яке не пов'язане з його банкрутством. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 5. С. 31-36.
62. Теорія трудового права України: монографія / [Якушев І. М., Вусенко Ю. В., Сокол О.В.Ю Старчук О. В., Щербюк Н. Ю., Чубоха Н. Ф.]; за ред. Якушева І. М. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018.
63. Филевич Л. Г. Комерційна діяльність: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. Г. Филевич [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2014. – 225 с.
64. Чанишев Р. І. Інформація про персональні дані працівника та її захист. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. Одеса : Юрид. літ., 2010. Вип. 52. С. 94–99.
65. Чанишева Г. І. Види трудового договору за законодавством України. – Одеса : Фенікс, 2011. – 176 с.
66. Чанишева Г. І. Колективні відносини у сфері праці: теоретико–правовий аспект [Текст] : монографія. – Одеса : Юридична література, 2001. – 328 с.
67. Чубоха Н. Ф. Форми трудового права України: сутність, класифікація, тенденції розвитку [Текст] : монографія. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 180 с.
68. Шевченко Л.С. Позикова праця: сутність, ризики, особливості розвитку в Україні. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». 2012. № 1 (8). С. 121-129.
69. Шершень Ю.С. Значення правового регулювання підстав розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Форум права. 2011. № 3. С. 877881.
70. Шишлюк В.Р. Припинення трудового договору: поняття та відмінності від суміжних понять. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 1. С. 80-84.
71. Щербина В. І. Соціальні та правові засади забезпечення соціального миру та належного морально-психологічного клімату між роботодавцями і працівниками в умовах ринкових відносин // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 7. – С. 22-26.
72. Юровська В.В. Поняття та ознаки трудових правовідносин. Право та інновації. 2016. № 1. С. 67-72.
73. Якушев І. Взаємодія норм трудового права і правового регулювання. Історико-правовий часопис. 2016. № 2 (8). С. 107–111.
74. Якушев І. Реалізація права на працю за строковим трудовим договором / Історико-правовий часопис: науковий журнал / упоряд. О. Крикунов. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. – № 2 (10). – С. 88-93. (200 с.)
75. Якушев І. Робочий час як норма праці / Історико-правовий часопис: науковий журнал / упоряд. О. Крикунов. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – № 1 (11). – С. 81-86. (167 с.).
76. Якушев І. М. Ознаки трудового договору // Актуальні питання реформування правової системи України: зб. Матеріалів XII Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 14-15 черв. 2019 р.) / уклад. Л. М. Джурак. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – С. 230-232.

77. Якушев І.М. Трудовий договір як підстава виникнення трудових правовідносин / Історико-правовий часопис: науковий журнал / упоряд. О. Крикунов. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. – № 1. - с. 74-78

78. Ярошенко О. М. Щодо дискримінації в реалізації права на працю. *Право України*, 2000, № 7, – С. 53-55.

8. ПИТАННЯ ДО ЗАЛКУ

1. Поняття трудового права
2. Трудові відносини: об'єкт, суб'єкти, зміст
3. Юридичні факти, що є підставами виникнення трудових відносин
4. Відносини, що тісно пов'язані з трудовими: об'єкти, суб'єкти, зміст
5. Характер встановлення прав і обов'язків між працівником і роботодавцем
6. Способи забезпечення прав і обов'язків суб'єктів трудових відносин
7. Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин
8. Сфера дії норм трудового права
9. Система трудового права
10. Організаційно-управлінські правовідносини в сфері праці
11. Особливості регулювання праці громадян України, які виконують роботу на території інших держав
12. Правове регулювання використання праці іноземців в Україні
13. Поняття форм (джерел) трудового права, їх класифікація.
14. Дія норм трудового права у часі, просторі та за колом осіб.
15. Поняття законодавства. Значення законодавства у регулюванні трудових відносин.
16. Міжнародний договір як форма трудового права України.
17. Договірне регулювання у трудовому праві та його зовнішні форми. Колективні угоди як форми трудового права.
18. Роль і місце локальних нормативно-правових актів у регулюванні трудових відносин.
19. Поняття суб'єктів трудового права та їх види.
20. Працівники як суб'єкти трудового права.
21. Правосуб'єктність роботодавців за трудовим правом.
22. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права.
23. Поняття, сторони і сфера укладення колективного договору. Зміст колективного договору.
24. Юридична сила колективних угод. Дія колективних угод в часі, просторі та за колом осіб. Повідомна реєстрація колективного договору.
25. Соціальний діалог в Україні. Суб'єкти і форми здійснення соціального діалогу.
26. Поняття, сторони і значення трудового договору. Відмінність трудового договору від цивільно-правових та інших договорів про виконання роботи.
27. Зміст трудового договору. Безпосередні та похідні умови трудового договору.
28. Порядок укладення трудового договору. Заборона необґрунтованої відмови у прийнятті на роботу.

29. Види трудових договорів за строками. Особливості укладення строкових трудових договорів. Визначення строку трудового договору.
30. Сторони трудового договору. Вимоги та обмеження до працівників при прийнятті на роботу.
31. Випробування при прийнятті на роботу та його юридичне значення. Наслідки випробування.
32. Форма трудового договору. Випадки обов'язкової письмової форми трудового договору. Наслідки недотримання письмової форми трудового договору.
33. Контракт як особливий вид трудового договору. Сфера обов'язкового і добровільного укладення контракту.
34. Правове регулювання тимчасових і сезонних робіт. Додаткові підстави розірвання трудового договору з тимчасовими і сезонними працівниками.
35. Робота за сумісництвом. Відмінності сумісництва від суміщення. Перелік робіт, які не є сумісництвом. Обмеження сумісництва.
36. Поняття переведення і переміщення працівників на іншу роботу (посаду). Класифікація (види) переведень.
37. Зміна істотних умов праці: поняття, підстави, правові наслідки. Порядок припинення трудового договору у випадку незгоди працівника працювати в нових умовах.
38. Підстави припинення трудового договору. Класифікація підстав та їх юридичне значення. Умови правомірності припинення трудового договору.
39. Звільнення з роботи (посади) з ініціативи працівника.
40. Припинення трудового договору за взаємним волевиявленням сторін. Відмінності від розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
41. Порядок припинення трудового договору у зв'язку із закінчення строку (п. 2 ч. 1 ст. 36 КЗпП). Особливості застосування п. 2 ч. 1 ст. 36 КЗпП щодо вагітних жінок.
42. Підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця, їх види. Умови правомірності розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
43. Зміни в організації виробництва і праці як підстава припинення трудового договору.
44. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця у зв'язку з вчиненням працівником дисциплінарного проступку.
45. Порядок звільнення у зв'язку зі скороченням чисельності або штату працівників (п. 1 ч. 1 ст. 40 КЗпП). Переважне право на залишення на роботі.
46. Розірвання трудового договору у зв'язку з виявленням невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі (п. 2 ст. 40 КЗпП);
47. Розірвання трудового договору у зв'язку з систематичним невиконанням працівником трудових обов'язків (п. 3 ст. 40 КЗпП);
48. Розірвання трудового договору за прогул (п. 4 ст. 40 КЗпП);

49. Розірвання трудового договору у зв'язку з нез'явленням на роботу протягом більш як чотирьох місяців підряд внаслідок тимчасової непрацездатності (п. 5 ст. 40 КЗпП);
50. Розірвання трудового договору у зв'язку з поновленням на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу (п. 6 ст. 40 КЗпП);
51. Розірвання трудового договору у зв'язку з появою на роботі в нетверезому стані (п. 7 ст. 40 КЗпП);
52. Розірвання трудового договору у зв'язку з вчиненням за місцем роботи розкрадання майна власника (п. 8 ст. 40 КЗпП).
53. Порядок звільнення за одноразове грубе порушення трудових обов'язків (п. 1 ч. 1 ст. 41 КЗпП).
54. Порядок звільнення у разі винних дій працівника, який безпосередньо обслуговує грошові, товарні або культурні цінності (п. 2 ч. 1 ст. 41 КЗпП).
55. Порядок звільнення у разі вчинення працівником аморального проступку (п. 3 ч. 1 ст. 41 КЗпП).
56. Поняття, види і норми робочого часу за трудовим правом. Скорочений і неповний робочий час: основні відмінності.
57. Режим робочого часу, його елементи. Робота понад встановлену тривалість робочого часу. Чергування.
58. Поняття і види часу відпочинку за трудовим правом. Перерва для відпочинку і харчування. Вихідні, святкові і неробочі дні.
59. Поняття та види відпусток. Права працівників на відпустки.
60. Щорічні відпустки та їх види. Правила обчислення робочого року для надання щорічної основної і додаткової відпусток.
61. Порядок надання щорічних відпусток. Поділ відпустки на частини. Перенесення відпустки на інший період.
62. Порядок визначення тривалості відпустки. Оплата відпустки. Заміна відпустки грошовою компенсацією.
63. Соціальні відпустки. Порядок надання соціальних відпусток родичам.
64. Відпустки без збереження заробітної плати, їх види.
65. Поняття оплати праці (заробітної плати). Структура заробітної плати. Основні ознаки інших заохочувальних та компенсаційних виплат.
66. Тарифна система оплати праці. Мінімальний розмір оплати праці.
67. Рівні регулювання оплати праці. Розмежування сфери державного і договірного регулювання оплати праці.
68. Форми і строки виплати заробітної плати. Обмеження утримань із заробітної плати.
69. Тема 6. Дисципліна праці
70. Дисциплінарна відповідальність. Її відмінність від адміністративної відповідальності. Ознаки дисциплінарного проступку.
71. Види дисциплінарних стягнень. Обставини, що враховуються при обранні виду стягнення.
72. Строки і порядок застосування дисциплінарних стягнень.
73. Поняття та ознаки підприємницької діяльності
74. Види підприємницької діяльності, їх особливості

75. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності
76. Нормативне забезпечення здійснення підприємницької діяльності
77. Свобода підприємницької діяльності та її межі
78. Застосування найманої праці у підприємницькій діяльності
79. Охорона праці
80. Поняття і основні види нагляду і контролю
81. Перевірки та їх види
82. Матеріальна відповідальність працівників, її види та ознаки. Поняття прямої дійсної шкоди.
83. Матеріальна відповідальність при заподіянні шкоди кількома працівниками. Солідарна матеріальна відповідальність.
84. Матеріальну відповідальність у повному розмірі шкоди, заподіяної працівниками. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність.
85. Відповідальність за шкоду, завдану не при виконанні трудових обов'язків.
86. Поняття, причини виникнення та види індивідуальних трудових спорів. Органи, уповноважені розглядати індивідуальні трудові спори.
87. Підвідомчість трудових спорів комісії по трудових спорах. Розгляд індивідуальних трудових спорів судами. Строки позовної давності у трудових спорах.
88. Виконання рішень у трудових спорах. Негайне виконання рішення. Обмеження повороту виконання рішень по трудових спорах.
89. Поняття і предмет колективного трудового спору. Момент виникнення колективного трудового спору.
90. Правове регулювання проведення страйків: оголошення страйку, правові наслідки визнання страйку незаконним.